

UN PAS ÎNTÎRZIAT

"ODEON"

OPERA RÎNJETULUI (după OPERA CERȘETORILOR de John Gay) de Dario Fo • Traducere de Angela Ioan • Teatrul Odeon • Data premierei: 30 noiembrie 1990 • Regia: Dragoș Galgoțiu • Decorul: Lavinia Drișcu • Costume: Sanda Mitache • Muzica: Nicu Alifantis • Distribuția: Marian Râlea (Macheath Messer), Florin Călinescu (Geremia Peachum), Mircea Constantinescu (Doamna Peachum), Camelia Maxim (Polly Peachum), Irina Mazanitis (Jenny), Gelu Nițu (Robin Lockit-Latrină), Ion Anghel (Reverendul Paddington), Virginia Rogin (Diana Trapy), Nicolae Urs (Ned Raff), Constantin Cojocaru (Ben-Palo), Laurențiu Lazăr (Jimmy-Tic), Florin Dobrovici (Harry-Padd), Carmen Tănase (Suckey), Angela Ioan (Lucy Lockit), Mircea N. Crețu (Gardlanul Smith), Mugur Arvunescu (Sleem), Oana Ștefănescu (Bob), Adrian Vișan (Tony).

De multe a fost lipsit teatrul românesc în anii din urmă. Experiențe care trebuiau consumate și nu s-a putut, încercări noi în expresivitatea teatrală care au rămas în amintire, regretul după un teatru necanonic, un teatru care să determine amplificarea percepției publicului, și multe altele. Între acestea, o "nostalgie" persistentă a fost aceea a musicalului, structurat, gândit ca atare și nu doar ca un teatru în "proză" comentat, ilustrat muzical.

Gîndurile de mai sus mi-au fost evocate de spectacolul realizat la Teatrul Odeon (sala de la Podul Grand). Opera rînjetului de Dario Fo (după celebra *Beggar's Opera* de John Gay) este opțiunea regizorului Dragoș Galgoțiu și a unui colectiv de la Teatrul Odeon. Originalul englez, care datează de pe la 1728, a fost o sursă pentru spectacologia contemporană, Brecht, la rîndu-i, raportîndu-se direct la ea în *Opera de trei parale*.

Ca și ia vremea sa, și astăzi originalul sau creațiile sugerate de acesta conțin promisiunea unei lumi "exotice". Ceea ce în epocă a fost resimțit ca atracție pentru un mod ilicit de a exista, azi a devenit o realitate a societății civilizate. Proxeneți, tîrfe, borfași roiesc în piesa lui Dario Fo, guvernați de legi nescrise, dar cu atît mai dure ale unei convenții stabilite de cuplul Peachum.

Din punct de vedere scenic, amplasarea spațială a decorului produce - în condițiile sălii de la Podul Grand - o repartiție destul de acceptabilă a obiectelor scenice, deși, adesea, senzația de pustiu e evidentă. Piesa centrală a decorului, o înaltă construcție din lemn înfățișată prin rotire, în secțiune, etajată și cu mai multe alveole, presupune, în chiar timpul acțiunii, manevre destul de inelegante, chiar dacă fundalul muzical

pare a atenua senzația. Regizorul folosește și părțile laterale ale scenei unde, pe structuri metalice, actorii, unii dintre ei, vor evolua în diverse regimuri de lumină și muzică.

Ceea ce nu îmi apare clar în acest spectacol este, ca în arhitectură, trecerea de la concepția de pe hîrtie, de pe plan, în chiar realitatea construcției care ar fi urmat să pulseze de o viață cu trăsături specifice. Formă a teatrului muzical, opera rock - cum cred că a dorit să realizeze Dragoș Galgoțiu cu *Opera rînjetului* - și-a etalat, în timp, în spațiul britanic și american, de pildă, modalități specifice de expresivitate scenică pornind de la calități evidente ale unui grup actoricesc apt de performanțe în această direcție.

Ceea ce am văzut la Teatrul Odeon îmi apare ca un pas întîrziat, o experiență care ar fi trebuit să se producă mai demult de n-ar fi fost vremurile cum au fost. Pe de altă parte, încerc regretul că pasul acesta odată făcut, n-a putut evita o desuetudine a mijloacelor artistice puse în lucru. O intenție caracterizantă, de pildă, la nivelul costumelor unor personaje precum Geremia Peachum sau Doamna Peachum, ale altora din lumea interlopă rimează destul de anevoios cu o dinamică scontată a desenului coregrafic. Structurile lemnos-metalice ale unor părți din decor, anemiate de amploarea spațiului scenei, lasă prea mult loc inerției unor personaje. Raporturile între scenele de grup și solo-uri sînt iarăși, cu puține excepții, anevoioase. Muzica lui Nicu Alifantis, compozitor de talent al scenei teatrale, dacă ar fi să nu tresărim la duritatea de limbaj, se aude, datorită condițiilor tehnice ale benzii, nesatisfăcător.

În chiar aceste condiții, prin care regizorul Dragoș Galgoțiu a încercat

angrenarea unui grup actoricesc într-o lucrare scenică dificilă din start, unele valori de interpretare răsar ici și colo făcîndu-mă să regret încă o dată un anume anacronism al mijloacelor revelate de spectacolul de la Odeon. Interpretarea lui Marian Râlea (Macheath) este încă nedesprinsă dintr-o redundanță a propriilor posibilități artistice. Componenta coregrafică a rolului, impunînd ineditul posturii actorului, este cariată de procedee pe care actorul le-a mai folosit. Și faptul acesta nu e în beneficiul actorului. Surprinzătoare, la prima vedere, apariția lui Florin Călinescu în Peachum, după un timp devine trenantă prin grotescul motivat inegal pe toată lungimea rolului. Unele scene realizate împreună cu Mircea Constantinescu (travesti în doamna Peachum) sînt mai reușite, deși intenția apăsată a travestiului atrage atenția mai degrabă asupra tehnicii de compoziție decît asupra rostului artistic. În populația scenică, destul de numeroasă, se detașează o anume ingenuitate în rolul Polly a Cameliei Maxim, dar și verva Irinei Mazanitis în Jenny.

În afara unor scene de grup, unii interpreți au puține lucruri de făcut în scenă. Putem admira prezențele unor actori precum Oana Ștefănescu sau Carmen Tănase, Laurențiu Lazăr sau Gelu Nițu dar aceasta nu suplinește rarefierea sarcinii artistice în cazul lor. Pentru publicul bucureștean, spectacolul realizat la Odeon de Dragoș Galgoțiu și colaboratorii săi, Lavinia Drișcu (decorurile), Sanda Mitache (costume) și Nicu Alifantis, prezintă interesul, cred, al unei experiențe care, chiar în condițiile dificile de acum din teatrul nostru, nu a presupus un calcul exact, tehnic și artistic.

■ MARIAN POPESCU